

Andrew RT Davies AS
Cadeirydd: Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

SeneddEconomy@senedd.wales

30 Mai 2025

Annwyl Andrew

Hybu Cig Cymru

Diolch am eich llythyr yn dilyn fy mhresenoldeb yn y Pwyllgor ar 7 Mai. Fel y gofynnwyd, rwyf wedi mynd i'r afael â'ch cwestiynau fel y nodir isod:-

1. Beth yw'r berthynas bresennol rhwng HCC a byrddau ardoll eraill yn y DU, yn benodol y Bwrdd Datblygu Amaethyddiaeth a Garddwriaeth a Quality Meat Scotland?

Mae gan HCC berthynas dda gyda'i chwaer fyrddau ardoll ledled y DU. Mae cyfathrebu ffurfiol ac anffurfiol rheolaidd gan arwain at gyflwyno ymgyrchoedd sy'n canolbwyntio ar ddefnyddwyr ledled y DU, prosiectau ymchwil a datblygu yn ogystal â datblygu diwydiant ehangach.

Darperir darlun o'r sianeli cyfathrebu ffurfiol cyfredol yn Atodiad A.

2. Faint o gydweithio sy'n digwydd rhwng y sefydliadau? Allech chi roi enghreifftiau os gwelwch yn dda?

Mae HCC wedi bod mewn cydweithrediad rheolaidd rhwng y sefydliadau. Darperir enghreifftiau o brosiectau cydweithredu dros y blynyddoedd diwethaf yn Atodiad A.

3. A yw Llywodraeth Cymru a/neu HCC wedi archwilio llwybrau ar gyfer rhannu adnoddau ac arferion gorau ymhellach (mewn meysydd nad ydynt yn gystadleuol) rhwng y sefydliadau hyn?

- Oherwydd ei adnoddau cyfyngedig, mae HCC yn edrych yn barhaus am gyfleoedd i roi y gwerth mwyaf i'r rhai sy'n talu ardoll trwy gydweithio â chwaer fyrddau ardoll.
- Lle gellir sicrhau gwell gwerth am arian mewn gweithgarwch nad yw'n gystadleuol, mae dealltwriaeth ymhlyg y dylid ceisio cydweithio â chwaer fyrddau ardoll.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- Fel cwmni sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru ac sy'n cael ei weithredu'n annibynnol, mae HCC hefyd yn gallu gwneud y mwyaf o werth gweithgareddau, ymchwil a phresenoldeb mewn digwyddiadau drwy gydweithio o fewn sector cyhoeddus ehangach Cymru, sy'n sensitif i anghenion unigryw y diwydiant yng Nghymru o fewn ei gyd-destun deddfwriaethol a pholisi datganoledig.
 - Mae gan Ddynodiad Daearyddol Gwarchodedig (PGI) Cig Oen Cymru a Chig Eidion Cymru safle unigryw o gymharu a'i bartner yn Lloegr. Oherwydd dynodiad statws PGI mae'n gallu marchnata ei hun yn glir fel 'Cymreig' dros ei gymar yn Lloegr sy'n gorfod marchnata ei hun fel 'Prydeinig' oherwydd diffyg PGI. Mae'r pwynt gwerthu unigryw hwn yn pennu'r angen am wahanu ar adegau drwy hyrwyddo trwy gorff ardoll wedi'i ffocysu, sy'n cael ei redeg gan Gymru, ac sy'n eiddo i Gymru.
4. **Beth yw eich barn chi ar sut y dylai'r berthynas rhwng y sefydliadau hyn edrych yn y dyfodol ac a fydd mwy o gydweithrediad â byrddau ardoll eraill yn cael ei adlewyrchu yng nghytundeb fframwaith newydd Llywodraeth Cymru gyda HCC?**
- Mae HCC wedi meithrin perthynas dda â'r byrddau ardoll eraill a thrwy gydweithio parhaus byddant yn parhau i gydweithio i ymhelaethu ar weithgarwch lle bo hynny'n berthnasol a chael mynediad at gyllid i sefydlu rhaglenni sy'n gwneud y mwyaf o werth am arian sydd o fudd i'r gadwyn gyflenwi gyfan.
 - Bu fy swyddogion yn gweithio'n agos gyda HCC i gytuno ar y Cytundeb Fframwaith diwygiedig wedi'i ddiweddarau sy'n darparu eglurder ynghylch rolau a chyfrifoldebau gweithredol a bwrdd HCC, a Gweinidogion a swyddogion Cymru.
 - Mewn ymateb i hyn, bydd y Cwmni yn llunio cynllun gweithredol blyneddol yn nodi lefel y gwasanaeth a sicrhewr mewn meysydd allweddol a'r wybodaeth am berfformiad ac allbwn a gaiff ei chasglu er mwyn monitro cynnydd.
 - Mae'r dangosyddion perfformiad allweddol fel y'u nodir yng Nghynllun Gweithredol 2025-2026 yn cynnwys gweithgarwch ymgysylltu a chydweithredu â'r cyrff ardoll eraill, er enghraifft:-
 - **Map ffordd y diwydiant cig coch** - Symud ymlaen, datblygu a chyfathrebu map ffordd i sero net sy'n eiddo i'r diwydiant gyda chyrff ardoll datganoledig eraill a'r diwydiant yn ehangach

Gobeithio bod yr wybodaeth hon yn ddefnyddiol i'ch cynorthwyo yng nghamau nesaf yr ymchwiliad i HCC.

Yn gywir

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs

Sianeli cyfathrebu ffurfiol cyfredol

- Cyfarfod y Cadeiryddion bob dwy flynedd (LMC, QMS, HCC & AHDB).
- Cyfarfodydd chwarterol a gynhelir rhwng y byrddau ardoll (LMC, QMS, HCC & AHDB) ar lefel Prif Swyddog Gweithredol yn ogystal â chyfarfodydd rhithwir misol y Prif Swyddog Gweithredol, i drafod cyfleoedd anfasnachol i gydweithio a thrafod meysydd lle byddai cydweithio strategol o fudd i'r diwydiant.
- Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd hefyd rhwng uwch aelodau'r tîm arweinyddiaeth a chymheiriaid mewn chwaer-fyrddau ardoll (e.e. cyfarfodydd dychwelyd ardoll chwarterol).
- Yn ogystal, mae cyfarfodydd cydweithredu ad-hoc ehangach hefyd ar waith (ar lefel grŵp ac un-i-un) yn dibynnu ar y pwnc (e.e. ymgyrchoedd cyfathrebu hyd at ymchwil). Er enghraifft, yn ystod cyfnodau ymgyrchu marcoms allweddol (fel *'Wythnos Caru Cig Oen'* a *'Great British Beef Week'* – cynhelir cyfarfodydd bob pythefnos).
- Yn ystod cyfnodau o angen critigol (e.e. yn ystod cyfnod gwaethaf y pandemig pan gaewyd y diwydiant lletygarwch) trefnodd y byrddau ardoll ymgyrch *'Make it Beef'* gyda dim ond ychydig wythnosau o rybudd a chydweithio drwy'r cyfan i sicrhau ei chyflawni'n llwyddiannus.

Engbreiffiau o brosiectau cydweithredu dros y blynyddoedd diwethaf

Polisi a chynaliadwyedd

- Llinell sylfaen carbon: fel rhan o ymrwymiad HCC i fetrig amgylcheddol iechyd y pridd, mae cydweithrediad â phartneriaid y sector, AHDB a QMS. Y nod yw darparu sylfaen amgylcheddol i sefydlu carbon net ar y fferm, gan ystyried carbon sydd wedi'i storio mewn pridd, ynghyd â gwrychoedd a choed, yn ogystal ag allyriadau nwyon tŷ gwydr (GHG) ac atafaelu.
- Mae HCC yn parhau i gydweithio ag AHDB a QMS ar ffrydiau gwaith cynaliadwyedd cyn-gystadleuol, a phartneriaid eraill y sector yn y DU, i helpu i atgyfnerthu'r neges gynaliadwyedd. Mae hyn yn cynnwys y **Map ffordd Cig Eidion a Chig Oen** a gyhoeddwyd yn ddiweddar - tuag at friff net sero net.
- Yn ogystal, mae gwaith yn parhau ar brosiectau gwella genetig sy'n arwain y diwydiant sy'n canolbwyntio ar effeithlonrwydd ac elw amgylcheddol fel y [RamCompare](#) a rhaglenni Breeding Better.
- [Mae RamCompare](#) yn fenter genedlaethol i brofi disgynyddion defaid, a ariennir ar y cyd gan HCC ac AHDB. Mae'r prosiect yn casglu data perfformiad gwerthfawr gan ŵyn masnachol i yrru gwelliannau genetig yn y diwydiant defaid.
- [Mae GrassCheck GB yn cefnogi](#) cynhyrchiant glaswelltir y DU gyda chefnogaeth ar y fferm yn ymroddedig i wella glaswelltir a chynhyrchiant ledled y DU trwy fwrdd ardoll a chydweithrediad ehangach.
- Mae sicrhau enillion pellach o fuddsoddiad trwy rannu ymchwil a data hefyd yn cael ei archwilio'n rheolaidd. Mae engbreiffiau'n cynnwys, prynu data defnyddwyr ar y cyd ag AHDB, er mwyn sicrhau gwell gwerth am arian (e.e. gwybodaeth Kantar WorldPanel).

Masnach ac allforio

- Ym maes masnach ryngwladol ac allforio, mae tîm HCC wedi cydweithio ac wedi mynychu stondinau masnach a rennir â chwaer fyrddau ardoll. Enghraifft gyfredol yw gwaith sy'n mynd rhagddo gydag AHDB i archwilio'r posibilrwydd o stondin a rennir yn Gulfood 2026. Mae gweithgaredd a rennir o'r fath wedi'i gynnal yn y gorffennol mewn digwyddiadau masnach fel Gulfood 2023.
- Mewn digwyddiadau masnach ryngwladol eraill (e.e. Foodex 2025, New York Fancy Food 2026) Mae HCC yn sicrhau cyfraddau ffafriol trwy bresenoldeb mewn cydweithrediad ag Is-adran Bwyd Llywodraeth Cymru. Mae dull o'r fath yn caniatáu i HCC wneud y mwyaf o'r budd o gydweithio â naill ai'r llywodraeth neu bartneriaid chwaer-fyrddau ardoll.
- Mae HCC yn creu digwyddiadau pwrpasol yn y farchnad gan ddefnyddio asedau Llywodraeth Cymru yn y rhanbarth i leihau costau, er enghraifft, defnyddio llysgenadaethau'r DU i arddangos ein cynnyrch yn hytrach na thalu am fwyty a defnyddio staff Llywodraeth Cymru i helpu i gynllunio a chydlynu gweithgareddau.

Cydweithredu brand a chyfathrebu

Mae HCC yn gweithio gyda chwaer fyrddau ardoll yn rheolaidd ar ymgyrchoedd cenedlaethol integredig y DU. Mae enghreifftiau diweddar yn cynnwys:

- Mae cydweithio ar **gig eidion** yn cael ei arddangos orau bob blwyddyn yn ystod Wythnos Cig Eidion Prydain Fawr. Eleni gwelwyd yr ymgyrch dan arweiniad ffermwyr, Naturally delicious – [Great British Beef Week 2025](#), gan roi'r wynebau y tu ôl i ffermio cig eidion Prydain wrth wraidd yr ymgyrch. Roedd cydweithio â chwaer-fyrddau ardoll yn caniatáu ail-frandio'r ymgyrch flynyddol i 'Wythnos Cig Eidion Cymru' er mwyn hyrwyddo brand Cig Eidion Cymru PGI yng Nghymru.
- Mae cydweithio ar **gig oen** yn cael ei arddangos orau gyda chydweithrediad blynyddol HCC yn gysylltiedig ag Wythnos Caru Cig Oen ym mis Medi bob blwyddyn. Yn 2024, gweithiodd tîm HCC gyda'i chwaer fwrdd ardoll i gyflwyno'r ymgyrch [Make it Lamb](#). Gwelodd hyn gyrhaeddiad o bron i ddwy filiwn o ddefnyddwyr ar draws y cyfryngau cymdeithasol yn ei gydweithrediad dros [bob un o bedwar bwrdd ardoll cig coch y DU](#).
- Ym maes **iechyd ac addysg**, mae HCC yn rhannu syniadau, arfer gorau a gwybodaeth gyda chydweithwyr o AHDB, QMS a LMCNI. Ar hyn o bryd rydym yn edrych ar sut i weithio ar y cyd ar gyfer 'New Scientist Live' ar gyfer 2025/26.
- When Food a Fact of Life, sy'n cael ei redeg gan British Nutrition Foundation ac a ariennir gan AHDB, yn cynnal digwyddiad addysg yng Nghymru, mae HCC yn gweithio mewn partneriaeth â'n chwaer fwrdd ardoll – e.e. cyfranogiad cydwesteiwr wedi'i wahodd.